

שיעורי

הכנה לפסח

שיעור א'

שנת תשע"ב לפ"ק

י"ל ע"י מכון להוצאת הד"ת ושיעורים
שע"י קהל תולדות יהודה דחסידי סטוטשין

חודש ניסן • שנת תשע"ב לפ"ק

פרנס היום

נדבת ידידינו הרב החסיד הנדיב
הר"ר ראובן צבי גראסמאן הי"ו
פלאשינג - נ.י.

יעזור ה' שבזכות הפצת התורה
יזכה להתברך ב'תומכיה מאושר'
ולנחת לרוב מכל יוצ"ח מתוך
הרחבת הדעת ואושר ועושר.

לנדב 'פרנס היום' לזכות הרבים
נא לפנות אלינו בהקדם: 347-628-6055

איסור השגת גבול ידוע
כל הזכויות שמורות
למכון הוצאת תורות ושיעורים
שע"י קהל תולדות יהודה דחסידי סטוטשין

Mailing Address:

5609-15th Ave. # 4F
Brooklyn N.Y. 11219

Tel: 718.438.0032

Fax: 718.689.1016

E-mail: toldosyehuda@thejnet.com

הרשמה

לקבל הגליונות מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail
או פקס או הדואר ניתן לפנות למכון

פטרוני המכון

ניסן תשע"ב - אדר תשע"ג

פרנס השנה

לע"נ האשה היקרה והחשובה
מרת אלטע ח' שרה בת ר' פנחס ע"ה
נפ' ח' אדר תשל"ט לפ"ק
ולע"נ בנה היקר והאהוב
הב' יעקב מנחם ע"ה בן ר' יחזקאל ישעי' נ"י
נפ' כ"ב אדר א' תש"ס לפ"ק

תומכי השנה

לע"נ הר"ר שמואל קלמן
ב"ר יעקב דוד ע"ה
גלב"ע ביום שמח"ת שנת תשס"ה לפ"ק

מדור מסילת ישרים

הר"ר יהודה ארי' לייביש ליש הי"ו

= חודש ניסן =

פרנס החודש

הר"ר שמואל בנימין
בייניש שרייבער הי"ו

תומך החודש

שיעורי הכנה לפסח

שנת תשע"ב לפ"ק

שיעור א'

במצוות החג, לספר ביציא"מ, שהוא המצוה של והגדת לבנך ביום ההוא. וצריכים אנו להבין בזה, שהעומק של סיפור יציא"מ אינו סתם סיפור על הענינים שנעשו ביציא"מ, אלא עומק הדברים הוא לגלות בכלל שיש כאן עם שביכולתו לספר ולדבר, כי יש להם כח הדיבור, וזה הכח הדיבור עצמו יצא מהגלות. ממילא כאשר מספרים על הענינים שנעשו ביציא"מ, לא רק ענינים אלו הם השבח, אלא גם זאת גופא שיכולים בכלל לספר מיציא"מ, זהו בעצמו יציא"מ, והוא הוא גודל השבח. משל למה הדבר דומה, למי שלא היה לו כח הדיבור, ואח"כ נתפא וקיבל כח הדיבור, אזי כשיתחיל לספר איך קיבל רפואתו על הדיבור, וישבח להקב"ה על הנסים שעשה עמו ליתן לו כח הדיבור, הרי אינו מספר בזה רק המעשה לבד שאירע עמו, אלא מספר הוא ואומר הרי רואים אתם שאני מדבר, תדעו כי זה הדבר עצמו הוא סיפור המעשה שאירע עמי, כי עד עתה לא הייתי יכול כלל לדבר, ומעכשיו אני כבר מדבר. וכל זה מונח בכוונת הפסוק, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, שתאמר לו "בעבור זה", כי זה הדבר עצמו שאני יכול לדבר, עשה ה' לי בצאתי ממצרים, כי לפני היציאה

הנה היו"ט של פסח נעמד על ההתהוות של כלל"י, שיצר הקב"ה את כלל"י כמו יצירה של מע"ב, כמש"כ עם זו יצאתי לי תהלתי יספרו, שנעשה יצירה של עם אשר תהלתי יספרו. ויש ליצירה זו סדר שלם לעצמו איך היא פועלת. וכל הענינים המקושרים להמעלה המיוחדת של כלל"י, מתאספים כולם יחד בהיו"ט של פסח, כי יש כמה נקודות עקריות, שע"י כולם יחד נבנה קדושת ישראל, וכל אלו הענינים מתהווים בפסח. וחזור ונשנה הדבר בכל שנה ושנה, מצד הבחי' שנוגע לאותה שנה, ומצד תיקון הנשמות של אותה שנה. ונבאר מקודם איזה ענינים כלליים שנעשו ביציא"מ, כגון ענין הדיבור שיצא מהגלות, שהוא פה סח, וענין גילוי הראשית, וענין החירות וכדו', שכל אלו הם ענינים כלליים המשתייכים לכלליות קדושת ישראל. וכבר הארכנו מאד בכל אלו הענינים במשך שנים הקודמים, ונבוא עתה להגיד את תמצית הדברים של ענינים הללו.

ונתחיל לבאר ענין פה סח, שהוא הדיבור שיצא מהגלות, והוא אכן ענין תהלתי יספרו, שהוא כח הדיבור של כלל"י שיצא מהגלות בליל פסח, אשר בשבילו ישנו דגוש מיוחדת

שיעורי הכנה לפסח - שיעור א'

הרי זה העם יש לו עדיין זה הדיבור והלשון שבו נעשה יצירתו של הנפש, והרי הוא דיבור שפועל בדרך חירות, בלי שום מניעה והפרעה.

ובדאי יש בכח הדיבור הלזה הרבה דרגות נזכר, כי יש דיבורים הנקראים דברי תורה, ויש הנקראים דברי תפילה, ויש דברי נבואה, כי נבואה הוא מלשון נב שפתים, והרי שהוא ג"כ מין כח הדיבור, והם כולם דרגות שונות של כח הדיבור שיוצאים כולם מהגלות בליל פסח, והם כולם כוחות המיוחדים בדוקא לכלל"י. ונתחיל לבאר ענין כח התפילה, שהוא מין כח מיוחדת של דיבור, הנקרא דברי תפילה, והוא דומה ביותר לכח הנבואה, כי כאשר האדם מדבר, יש בזה תכונה של שכינה מדברת מתוך גרונו, היינו שלא האדם עצמו מדבר כאן, אלא האדם הוא משכן אל השכינה, והשכינה היא המדברת מתוכו. ואצל הנביא הוא ממש בבחינה זו, ומצינו זאת בעיקר אצל מרע"ה שהיתה השכינה מדברת מתוך גרונו, אבל מרע"ה הוא הראש של כל הנביאים, וא"כ מה שמצינו אצל מרע"ה, יש בחינה ממנו גם אצל שאר כל הנביאים, כי כולם הם מקבלים ממרע"ה, כי מה שמרע"ה הוא אב לנביאים, אין הפירוש רק שהוא הנביא היותר גדול, אלא עיקר הפירוש הוא שהוא השורש של כל הנביאים, וכל נביא מוכרח לקבל הארה ממרע"ה, כי הוא אב לנביאים. ממילא אם במרע"ה מצינו כי שכינה מדברת מתוך גרונו, כן הוא גם בכל שאר הנביאים עכ"פ בחינה ממנו.

וישנו ענין הלזה גם בכח התפילה, שהוא כח מיוחדת של הפה,

לא הייתי יכול כלל לדבר, וזאת ההגדה עצמו נהווה לי בצאתי ממצרים.

והרי כי הסיפור ביציא"מ, הוא הכח הדיבור שקיבלנו ביציא"מ. ויש הרבה דרגות בכח הדיבור הלז, כי לא כל דיבור נכנסת לכלל דיבור, שהרי רואים שכל הבחירה של כלל"י התחיל בדור הפלגה, שאז הפליג השי"ת את הע' אומות, ונא' ונבלה שם שפתם, שפירשו שאבדו הם את כח הדיבור שלהם, כי כח הדיבור של האדם הוא כח החירות שישנו בהדיבור, כי הנשמה נקראת נפש ממללא, שאופן יצירתו נעשה ע"י אותיות טבעיים, שע"י אותיות אלו גופייהו נעשה יצירת הנפש, והם אותיות טבעיים של הנשמה טרם נתערב בהם כוחות זרים של דעת האדם אשר שורשו בעץ הדעת, שהוא דעת זרה שנתערב לתוך האדם, אבל אם יהיה האדם כאשר עשה אותו אלקים, אדם ישר בישות הדעת כמו שבראו אלקים, הנה כאשר יתחיל לדבר, בלי ששום אחד ילמד אותו איך לדבר, אלא ידבר בישות הדעת, אזי ידבר לשון הקודש, שהוא הלשון הטבעי אשר בו נעשה יצירתו של הנשמה, והם הכ"ב אותיות של לשון הקודש, שהוא כח הדיבור של הנפש ממללא. אבל כאשר מתערבים לתוך יצירתו כוחות זרים, הרי הם משעבדים את הנפש, ומעקמים אותו, עד שאינו יכול עוד לנהוג כפי טבעו, כמו שהיה בעת יצירתו, והרי זה היפוך החירות, כי יש לו מעתה מניעה שמפריע לו מלפעול בכוחותיו באופן טבעי. וממילא זה העם שיש לו עדיין זה הכח הנפש הטבעי, ולא נתעקם ע"י חטא עץ הדעת, שברכיבי השתלשלות נשתלשל הפגם לדור הפלגה,

לא טוב. ובריש כל אסון אנא חמר, שיין גורם רפואה, ולכן שלח יוסף ליעקב יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, כי ייין ישן הוא ג'כ מספר ת"ל, והראה לו בזה שישנו רפואה לענין ת"ל שנות הגלות ע"י יין ישן אשר ידעת זקנים נוחה הימנו, ויוכלו להמשיך הארות של דעת לתוך מצרים, אשר ממנו יבא הגאולה, ויתגלו אורות הגאולה לתוך מצרים. וזהו ת"ל שהוא מספר נפ"ש כנזכר, ותיקונו הוא ע"י תפלה שהוא צירוף ת"ל פ"ה, שהוא כח הפה המתקן את ת"ל, והוא תל פיות שכל פיות פונים לה, לתקן את ת"ל הנזכר. וכן פ"ה בגי' ה' פעמים טו"ב, הממתיק ה' פעמים אלקי"ם שגי' ת"ל, וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב, כי נפ"ש אשר הוא ה' פעמים אלקי"ם, נתקן ע"י ה' פעמים טו"ב שהוא פ"ה כנזכר, והרי כי תפלה הוא ה' פעמים טו"ב אלקי"ם, כנגד ה' מוצאות הפה, אשר הם מבררים הטוב מתוך בחי' אלקים, כי הפ"ה הוא הטוב המברר את הת"ל, שביחד הוא תפלה.

עוד יש לרמוז, כי סדר הא-ב הוא מאל"ף עד תי"ו, ויש גם סדר של מאל"ף עד פ"ה, אם נסדר הא-ב כפי ה' מוצאות הפה, שמוצא הראשון הוא אחע"ה שמתחיל באל"ף, ומוצא האחרון הוא בומ"ף שמסתיים בפ"ה, והרי שיש כאן סדר של מאל"ף עד פ"ה, שהוא שלימות הפה. ואי' בגר"א זי"ע, שתיבת אל"ף כולל את כל הא-ב, כי א' הוא הראשון של אחע"ה, פ' הוא האחרון של בומ"ף, ל' הוא האמצע של מוצא האמצעי שהוא דטלנ"ת, והרי כי אל"ף הוא ראש תוך סוף של כל הא-ב בסדר

אבל זה הכח היה בגלות במצרים, שלא היו יכולים להתפלל, כי מצרים בכלל אינו מקום של תפילה, ובצוען מצרים כתוב להדיא כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה', הרי שלא היה יכול כלל להתפלל תוך העיר. והיו בגלות מספר ת"ל שנה, שהוא כמנין ה' פעמים אלקי"ם, שרומזים על ה' גבורות שהם דינים, וכן שם אלקים רומז על דינים, והם מספר נפ"ש, שהוא בחינה התחתונה של ה' חלקי הנפש, שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה. והוא שורש הדם, כי הדם הוא הנפש. ובמצרים היו כלל"י כעיבור במעי אמו, כי היה הסתלקות המוחין, ונשאר להם רק הנפש שהוא החלק היותר תחתון, ובזה הנפש היה למצרים אחיזה לגדולה, והוא אחיזתם בענין הדם, כמש"כ ואראך מתבוססת בדמייך, והדם הלז הוא כח של דינים, אשר ביכולת להיות בה אחיזה למצרים. ואחז"ל בריש כל מרעין אנא דם, והוא סוד כל המחלה אשר שמתי במצרים, אשר מחלה משתיין למצרים, באשר היה להם אחיזה בדם אשר ממנו כל מחלה. ורפואה היא צירוף או"ר פ"ה, והרי שרפואה גורמת גילוי אור הפה, וההיפוך הוא המחלה אשר הוא אחיזה למצרים. וזש"כ גם בלא דעת נפש לא טוב, כי הדעת היה בגלות במצרים, וממילא היה הנפש במצב לא טוב, וכן נפ"ש בא"ת ב"ש הוא טו"ב, ונמצא כי חילוף וזיכוך הנפש גורם לעשותו טוב, אבל בלא דעת אזי נפש לא טוב, וממילא צריך לזכך את ד"ם נפ"ש לעשותו דע"ת שהוא מספר השוה, ואזי הנפש הוא טוב. וזהו מספר ת"ל שנה של הגלות שהוא כמנין נפ"ש, שבו היה האחיזה של דם, ונעשה נפש

שיעורי הכנה לפסח - שיעור א'

הצבור, כי צבור הוא כח הכלל, שעל כל בי עשרה שכינתא שריא, והיא מדריגה של כנסת ישראל, שפירושו כנסיה לשם שמים אשר העמידו האב"ק אשר סופה להתקיים, משא"כ האוה"ע התאספו בכנסיה שלא לשם שמים בעת דור הפלגה, ולכן נתבטל מהם ענין הכנסיה, ואין להם כח של הכלל, ורק היחיד שבהם הוא שיכול עדיין להתקרב באיזה בחי' לדרגא דאדם, אבל לא יתכן להיות להם עוד כח כללי של הכלל, לגרום ענין על כל בי עשרה שכינתא שריא. וזהו אד"ם במספר קטן עולה ט', הרומז על טוב, אבל הוא רק ט' ולא עשרה שהוא כח הצבור, משא"כ בכלל"י יש כח הצבור, שלכן גם כאשר יש בהם רק ט' הרי הוא כאילו יש כבר עשרה, כי אם יש כבר ט' אזי תרד השכינה ותשלים המספר, והוא הכולל הניתוסף על מספר ט' להיות עשרה, כי כלל"י הם מרכבה לגרום הורדת השכינה עליהם.

וזהו עיקר דרגת התפילה, להיות תפילה בצבור, ולגרום שכינתא שריא, שע"ז יהי' תפילתו שגורה בפיו, שעניינו שנשגר ונשלח לו התפילה משמים, כי לא הוא הוא המתפלל, אלא השכינה מתפללת מתוכו, והוא שלימות כח התפילה. וממילא במקום שיש קדושת הכלל, שם הוא שלימות כח התפילה, וכגון במקום ארץ ישראל אשר שם כלל"י נמצאים בדרגת הכלל, כי הוא ארץ המאחדת כל כלל"י, משא"כ בגלות הוא מצב של פיזור, וממילא אין שם תפילה נכונה, ובפרט תוך מצרים אשר הוא ההיפוך של ארץ ישראל, ככתוב מפורש אשר ארץ ישראל לא כארץ מצרים הוא, כי הוא ממש ההיפוך זה מזה. ולכן

מוצאות הפה. ואות פ"ה הוא אות הי"ז של הא-ב שהוא מספר טו"ב, וכן פ"ה הוא ה' פעמים טו"ב כנזכר. וידוע ג"כ כי גאולת מצרים נמשך ע"י אות פ"ה של מנצפ"ך, כי מכל אות של מנצפ"ך נמשך גאולה אחרת, וגאולת מצרים התחיל בתיבות פקוד יפקוד אשר ראשיתו אות פ"ה, והוא כח הטוב של הפה שגרם גאולת מצרים. וזשאחז"ל שכל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום, מובטח לו שהוא בן עוה"ב, כאשר יש בו בתהלה לדוד כל הכ"ב אותיות בראשי פסוקיו, ויש בו פסוק פותח את ידיך, וזהו כי פסוק פותח את ידיך מתחלת באות פ"ה של הא-ב, שהוא כח הטוב של הפה, שהוא שורש כל הכ"ב אותיות, וביחד טו"ב כ"ב בגי' ט"ל, כי הטל של תחיה הוא הטוב של הכ"ב אותיות.

ונחזור לענין תפלה, אשר הוא כח להיות שכינה מדברת מתוך גרונו, וזהו גם ענין תפלה בצבור דוקא, כי על כל בי עשרה שכינתא שריא, וממילא תוכל השכינה להיות מדברת מתוך גרונו של הצבור, והשכינה היא המתפללת מתוכם, ולא הצבור הם המתפללים. וזהו הברור הנכון של אתם קרויין אדם, ולא האוה"ע, כי יש ענין האדם מצד עצמו שהוא טוב, אבל אין זאת עדיין הענין של כלל"י, כי הענין של כלל"י הוא, אשר הם זוכים להיות מרכבה לשכינה עד שהשכינה מתלבשת בהם. ולכן הגם שיש ענין התפילה גם אצל האוה"ע, כי בתי בית תפלה יקרא לכל העמים, אבל ענין תפילה בצבור לא משתייך לאוה"ע, כי אין להם כלל כח

את כח רוח ממללא שבו, והאדם הוא רק מרכבה אליה. וזהו א' מהענינים המשתייכים לחירות הדיבור, שהוא כאשר יוצא כח התפילה מהגלות, שכח התפילה הוא שלימות כח הדיבור כנזכר. ומקושר זאת לכח הנבואה, שהוא ג"כ מעין הבחי' של התפילה ועוד יותר ממנו, שהשכינה מדברת ממש מתוך גרונו של הנביא. ונביא לשון נבי שפתים, כי האדם הוא כמו עץ השדה, והדיבור היוצא ממנו הוא כמו הפירות של עץ השדה, כי נבי הוא לשון תנובה שהוא פירות, והוא הדיבור שהוא פירות עץ השדה הנקרא אדם, כי האדם יש לו כח הולדה כמו עץ השדה, וכמו שיש כח הולדה בגשמיות כך יש כח הולדה בהדיבור, שכמו שיש ברית המילה כך יש ברית הלשון, וכנגדם יש לנו בפסח דם פסח ודם מילה, שהם שתי בריתות הללו, כי כח הולדה של האדם יוצא מן הגלות בפסח, והם דם מילה שהוא ברית המילה, ודם פסח שהוא ברית הלשון. ולשון חז"ל הוא שהערלה הוא במקום שעושה פירות כמש"כ וערלתם ערלתו את פרו, והרי שהקליפה של ערלה מכסה על מקום הברית לסתום את כוחות הנפש שלא יוכלו ליפתח, כי כוחות הנפש צריכים לענין מיוחדת שיגרום להם פתיחה, ולא יסתמו עליהם כוחות הגוף, והרי שצריכים להסיר הערלות הסותם את כוחות הנפש, וכח הנבואה שהוא נבי שפתים הם דיבורים שהם פירות חזקים של כוחות הנפש. ועיקר ערלות הדיבור הוא אצל הלב, כי הלב הוא שורש הפה, כי דיבורי הפה צריכים להיות יוצאין מן הלב. ומרע"ה שהוא ראש לנביאים קראו ליצה"ר בשם ערל, כמש"כ ומלתם את ערלת לבבכם,

המתפלל צריך שיכוין את לבו נגד ארץ ישראל, וכל בית הכנסת הוא מעין ארץ ישראל, שנקרא מקדש מעט, ומסוגל לכוון בו את לבו נגד ארץ ישראל, נגד מקום המקדש. וכל זה כי צריך להיות קדושת הכלל, קדושת הצבור. וזהו אד"ם שהוא ט' במספר קטן, אבל צריך להיות אתם קרויין אדם, שהוא אדם הנכון אשר מצד קדושת הכלל. וזהו תפל"ה שהוא מספר ה' פעמים טו"ב אלקי"ם, ויש דרגת בית תפלה, אשר הוא מרכבה לתפלה בצבור, וזש"כ כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים, כי באמת משתייך לכל העמים רק תפלה לחדוד ולא בית תפלה, אמנם יש לרמז כי ב"ית תפל"ה בגי' ט' פעמים טו"ב אלקי"ם, והרי שבכל אופן יש להם רק מספר ט' ולא מספר עשרה, אבל דרגת "בית"י שהוא בית י' משמתייך למספר עשרה, הוא דרגת הביהמ"ק המשתייך רק לישראל, וזהו כוונת הכתוב כי ביתי המשתייך לישראל הוא לכל העמים רק בית תפלה ולא ביתי, כי ביתי הוא בית י' המשתייך רק לישראל כנזכר. ולכן י' פעמים טו"ב אלקי"ם בגי' ב' פעמים תפל"ה, כי כאשר איש ישראל מתפלל, הרי הוא מתפלל רק חצי תפלה, כי תפלה עושה מחצה, והחצי האחר הוא מה שהשכינה מתפללת מתוכו, והרי הם ביחד ב' פעמים תפל"ה אשר הוא י' פעמים טו"ב אלקי"ם, שהוא שלימות כח התפלה.

והרי כי שלימות כח התפילה הוא כח עליון של שכינה מדברת מתוכו גרונו, והוא שלימות כח הדיבור, כאשר האדם הוא מרכבה לשכינה, כי האדם הוא רוח ממללא, אשר עניינו הוא ששכינה היא ממללת מתוכו, ומוציאה

ונחזור למה שביארנו בענין כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום, מובטח לו שהוא בן עוה"ב, וזהו כי רבו מביאו לחיי עוה"ב, והוא ע"י כח הדיבור של הכ"ב אותיות. כי הנה אחז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, ואי' בזה"ק כי ש"י עולמות הללו משתייכים להכ"ב אותיות, והיינו שכל העוה"ב משתייך להשגת הקדושה של הכ"ב אותיות, והוא כל השכר של עוה"ב. וזהו כי ישנו השגות אלקות שנקרא זיו שכינה, שהוא דרגא נעלה מאוד, ואיזה משל יש לנו בזה העולם על השגות אלקות הללו, ובפשטות יאמרו שהוא השגת גדלות הבורא, כ"כ גדלות ועוד יותר גדלות, אבל הכל כפי שהשכל משיג, רק שיכול השכל להשיג ביותר עומק ובדרגא יותר נעלה, ובכן בעוה"ב נשיג גדלות הבורא בדרגא יותר נעלה, וזהו שיהיו נהנין מזיו השכינה. אבל האמת הוא שהשגת זיו השכינה בא משכל אחרת לגמרי, שהוא מין השגה שאין יכולין כלל להסבירו בהשכל שלנו, ואם רוצין לקבל איזה הארה ממנו, זהו ע"י שרואין אותיות, גם אם אין מבינים את המשמעות שבהן, אלא שהאותיות מאירין לפניו, והוא קדושת עצמיות האותיות, אף לא קדושת התיבות אלא האותיות עצמן, אם רואין את זה האור, הרי זה מעין של זיו השכינה, כי זיו השכינה הוא מין שכל שאינו מונח במשמעות האותיות והתיבות, שהם דברים שהשכל יכול להבין, אלא מונח בהשגות כאלו שהשכל אינו יכול להסבירם, אלא הוא רואה אותם בחוש של ראייה ולא בחוש של הבנה, וזהו שיהיו נהנין מזיו השכינה.

כי ערלת הלב הוא מתנגד אל כח הנבואה, כי הנביא צריך לדבר דיבורים היוצאין מן הלב, וכמו שידוע כי מבינה נביאים, והלב הוא בינה, כי בה הלב מבין, והרי כי מהלב נמשך כח הנבואה, שהם דיבורים היוצאין מן הלב, וערלת הלב סותם את הלב, ולכן נצטוונו על זה ומלתם את ערלת לבבכם כנזכר. והגם שמרע"ה עצמו לא הי' לו ערלת הלב, אבל כדי שיהי' לו השתתפות עם כלל"י הי' הוא ג"כ עכ"פ ערל שפתים, ששפתים הוא מוצא האחרון של הדיבור, והרי שעכ"פ בסופו של כח הדיבור הי' לו איזה ערלות, כדי שיהי' לו השתתפות עם כלל"י. אמנם כתיב ומרפא לשון עץ חיים, שהאדם עץ השדה כשנעשה בדרגת עץ חיים, שזוכה לתורה, הרי הוא מרפא לשון, ובחודש שבט שבו עולה שרף באילן שהוא עץ חיים, אז הואיל משה באר את התורה הזאת, ונתקיים בו מרפא לשון עץ חיים כטעם אלה הדברים אשר דיבר משה, שכבר הי' לו כח הדיבור, והוא דיבור הנמשך מכח הולדה שעושה פירות, שהוא כח ברית הלשון. וכמו שכח הברית מוליד בן, כך ברית הלשון מוליד תלמידים, כי התלמיד נולד דרך ברית הלשון של הרבי, כי כמו שיש הולדת הגוף כך יש הולדת הנשמה, והרבי מוליד את התלמיד ונותן בו נשמה, ומוליד את פנימיותו, והוא ההולדה של ולמדתם אותם את בניכם, שהתלמידים נקראים בנים, כי נולדו דרך ברית הלשון של הרבי כנזכר. והוא כח מיוחדת של דיבורי הנביא.

קנ"ה הוא מספר ש"י, וכאשר נכללים שניהם זה בזה, הרי הם ב' פעמים ש"י שהוא מספר כת"ר נזכר. וכך אי' בספר יצירה כי חכם בבינה והבן בחכמה, והרי שחכמה ובינה נכללים זה בזה, שהם קנה ושט הללו, ובזה הם מספר כת"ר, והם כפל ש"י עולמות אשר משתייכים להדיבור של הכ"ב אותיות היוצא מפה שיש בו קנה ושט כנזכר.

ובינן שיש ד' כתרים, וכל כת"ר הוא מספר כ' פעמים א"ל, הרי הם ביחד פ' פעמים א"ל, שהוא צירוף אות אל"ף שהוא פ' א"ל, כי אל"ף הוא כלליות כל כח הפה, והוא צירוף פל"א, כי האותיות הם פלאים אשר למעלה מהשכל, כי השכל מבין רק משמעות התיבות, משא"כ האותיות הם אותות ומופתים שהם פלאים, והם הנסים אשר מתגלים בימי פסח, אותות של קדושת האותיות אשר למעלה מהשכל, והוא שלימות כח הדיבור כאשר מתגלה בו חיות עצם האותיות, עד שהוא משיג סוד עצם האותיות. וכך אמר יוסף לאחיו, והנה עיניכם "רואות" כי פי המדבר אליכם, ומה שייך לשון ראייה אל פי המדבר, אלא הוא אכן דרגת תא חזי, שרואין את קדושת האותיות, והוא דבר שאין יכולין להסביר אלא להשיג, בבחי' רואין את הנשמע, אשר עיניכם רואות. וזהו הפלא של אות אל"ף הכולל ד' הכתרים נזכר. וכאשר לחם מרע"ה עם עמלק, לחם עם כח ד' הכתרים, באשר מרע"ה הוא כתר תורה, אהרן כתר כהונה, חור כתר מלכות, ועז"כ שם ויהי ידיו אמונ"ה שהוא מספר קנייני כתרים הללו, כי התורה נקנית במ"ח קנינים, וכהונה בכ"ד, ומלכות בל', וכאשר

ממילא כאשר משבחין את השי"ת ע"י כ"ב אותיות, זהו שמתקשרין לשבחים כאלו שאין יכולים להסבירם, כי הם שבחים שיש בהן רק קדושת האותיות לבד, והם זיו שכינה שאין לה הסבר, בדרגת ש"י עולמות אשר עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק. וביארנו שמקושרין כ"ב אותיות הללו אל פסוק פותח את ידך שהוא הטוב, כי שלימות הטוב הוא כאשר הוא טוב גם בגשמיות ולא רק ברוחניות, ופסוק פותח את ידך הוא הטוב היורד עד גשמיות להכין מזון לכל חי. ואלו ש"י עולמות אשר משתייכין להשגת כ"ב אותיות, מרומזין בפ' וישכ"ב במקום ההוא, שהוא צירוף וי"ש כ"ב במקום ההוא כמש"א בזה"ק, וזה ויקח מאבני המקום, כי אבנים הם אותיות, ובמקום ההוא של ביהמ"ק ששם השיג יעאצ"ה אלו הש"י עולמות וכ"ב אותיות, שהוא השגת קדושת עצמיות האותיות כנזכר.

והנה יש ד' כתרים, כתר תורה כהונה ומלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהם. ומרומזין בתיבה האחרונה שדיבר מרע"ה אל ישראל, שהוא ואתה על במותינו תדר"ך אותיות ד' כת"ר, והרי שדיבור האחרון שלו הי' משתייך לענין ד' כתרים הללו. כי הנה כאשר נכפיל ש"י עולמות הללו יעלה בידינו מספר כת"ר, וזהו כי הדיבור היוצא מן האדם, צריך באמת לצאת מב' החלקים של הפה, שהם קנה ושט, כענין הרחב פיה ואמלאהו, שהוא דיבור נכונה היוצא מפה מלא. וקנה ושט הללו נקראים בכלליות ב' פעמים קנה, כטעם קנה חכמה קנה בינה, הימין הוא קנה חכמה, והשמאל קנה בינה. וביחד ב' פעמים

שיעורי הכנה לפסח - שיעור א'

ויכלו לצאת ממצרים. ואח"כ התחיל שוב עבודה של ימי הספירה, להמשיך המוחין בדרך לאט לאט, כי המוחין שבאו בליל פסח, באו בדרך נס, ולא קנו ישראל עדיין היטב את אלו המוחין, להיות שלהם, כי באו באופן הארה גדולה משמים, אבל לא היה להם עדיין כלים ראויים כדי לקבל בהם אלו המוחין, ואעפ"כ הוצרכו לימשך כדי לגרום פשוט היציאה ממצרים, והוא ע"י שגרמו הם להפסיק היניקה ממצרים כנזכר.

ורואין גם מזה איך כי הפשטות והסוד הולכים תמיד יחד, כי באמת הגמר של יציא"מ ממש, שהוא גילוי שלימות קדושת ישראל שנקבע עד להלכה ממש, הי' רק במ"ת, שאז נעשו לעם מקבלי התורה, וקיבלו אז חלות דין ישראל, ובזה נעשה הגמר של יציא"מ, כמש"כ בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה. אמנם כדי שיוכלו בכלל לינתק מקלי' מצרים, היה מקודם יציאה ראשונה שנעשה בליל פסח, שגרם הפסק יניקתם ע"י שנמשך אז מעין המוחין של מ"ת, ורק שבאו בחפזון מאד שלא כסדרן, באופן שיוכלו פשוט לצאת ממצרים.

ובאשר רואין סדר הפסוקים של יציא"מ, הוא באמת קשה מאד להבין, שהרי רואין שביליל פסח כאשר וה' היכה כל בכור, ויקם פרעה לילה, ויקרא למשה ולאהרן, ויאמר קומו צאו מתוך עמי, גם אתם גם בני ישראל, ולכו עבדו את ה' כדברכם, גם צאנכם גם בקרכם קחו כאשר דברתם ולכו, וברכתם אותי, ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ, כי אמרו כולנו מתים, ויאפו את הבצק וכו' כי גרשו

הגביה מרע"ה את ידיו למעלה, הרי זה כתר שם טוב העולה על גביהו, וטוב מרומז באות ט' כנזכר, וא"כ כאשר נצרך אות ט' למספר אמונ"ה יהי' לנו מספר אל"ף, והוא רזא דאות אל"ף שהוא פ' אל"ה הכולל ד' כתרים הללו כנזכר. וזהו "ואתה על במותימו" על ראשיתו של עמלק, תדר"ך ע"י ד' כתרים הללו. והנה יש לסדר כי ה' מוצאות הפה הם ענין ה' פעמים ש"י עולמות, שהוא אכן מספר תור"ה כהונ"ה מלכו"ת ש"ס טו"ב, והרי כי ד' כתרים הללו נכללים בש"י עולמות היוצאים מה' מוצאות הפה. והרי זה שלימות כח הדיבור, אשר אינו סתם כח של הסבירים, אלא הוא כח של אותיות, המשתייך לשכל עליון, שכל אלקי, המתגלה בכח הדיבור.

ענין ואתה על במותימו תדרך, המשתייך לשלימות כח הדיבור, כי הדיבור הוא גבורות, כמש"כ וגבורתך יברו. וגבורות הללו הם כח מלחמה להכניע הרשעים, כמש"כ וברוח שפתיו ימית רשע, שלעת"ל יהיה למשיח כח הדיבור חזקה מאד, עד שיכניע בו את כל הרשעים, והרי כי כח הדיבור של הקדושה הוא כח של גבורות קדושות. ובמצרים שהיה יניקה מקטנות המוחין של שם אלקים, וידוע מאייה"ק שהנס שנעשה בליל פסח היה, שנמשך גדלות המוחין גדולים מאד, אשר הם המתיקן את הקטנות הללו, ובאו מוחין הללו בסדר משונה משאר כל השנה, כי באו הגדלות לפני הקטנות, וגם באו בבת אחת בריבוי גדול ולא בדרך לאט לאט, ועי"ז נפסק היניקה של מצרים לגמרי,

והרי כל זה הוא כבר דבר אחרת, שנעשה שוב יניקה חדשה, ורדיפה חדשה אחר ישראל, ונעשה למצרים אחיזה ממשי עד שהוצרכו שוב ליציאה חדשה ממצרים, ונעשה מצב חדשה של עמידה בדין אם ראויים ישראל ליציאה חדשה הלזה או לא.

והרי כי ליל פסח עם קרימ"ס הם ב' דרגות ומצבים אשר אין להם זה עם זה, כי ישנו דרגא של ישראל שהם כלים ראויים לקבל את המוחין של ליל פסח, ובזה לגרום יציאתם ממצרים, וישנו דרגא חדשה של ישראל אשר צריך להזדקך בימי הספירה, והרי לדרגת ישראל הלזה עבודה חדשה, ויש עליו פרעה חדשה, וקלי' חדשה, ונעשה בזה פרשה חדשה. ובזה יכול כל איש ישראל להבין בעומק את סדר עבודתו אשר בכל יום ובכל שעה, שלפעמים יכול האדם לחשוב כאשר הגיע לאיזה מדריגה, כאילו כבר נתפטר מהיצה"ר, ופתאום למחר וליום אחר באים שוב יצה"ר חדשים, צריך הוא אמנם לידע שגם הוא אינו כבר אותו אדם של אתמול ושלשום, אלא כל יום מגיע לו נשמה חדשה, ויש לו תיקונים חדשים אשר צריך הוא לפעול באותו יום, צירופים חדשים. ובודאי שכל דבר שבקדושה מניח רושם, ויש לו עדיין שייכות לדרגות הקודמים, אשר כבר נקנו לו, אבל עתה צריך הוא לפעול תיקונים חדשים, כי נכנס עתה לעולם חדש אשר לא תיקן בו עדיין כלום, ונעשה לו בזה פרשה חדשה.

וידוע כי השבוע הראשון של ימי הספירה, שהוא השבוע של חג

ממצרים ולא יכלו להתמחמה, והרי שנתגרשו ממצרים לגמרי מבלי שירצו מצרים עוד לראותם לבני ישראל, כי נשתלחו בשתי ידים בשילוחין גמורה, וא"כ מה נעשה פתאום שאמרו מה זאת עשינו כי שילחנו את ישראל מעבדינו, והלא לא הי' נראה שנשתלחו רק לשלושת ימים לבד, אלא נתגרשו לגמרי בלי חזרה, ומהו שנעשה עתה יציאה חדשה ממצרים ע"י כל העסק של קרימ"ס. אמנם הענין הוא כנוצר, כי הכל יש לו שורש עפ"י סדר המוחין שנמשכו להכניע את קלי' מצרים, שבליל פסח נמשכו ריבוי מוחין כדי להכניע לגמרי את קלי' פרעה, עד שנעשה בטל לגמרי, ונפסק לגמרי את כל אחיזתו אשר היה לו בכלל"י, וממילא נעשה כי גורשו ממצרים. ובשעה ששילחו את בני"י, היה אכן שילוחין לגמרי לעולם, כי כפי המוחין שנמשכו אז, וכפי המצב, לא היה לו למצרים עוד שום אחיזה בהם לעולם, אבל כ"ז היה רק יציאה ראשונה, אשר משתייך לסדר המוחין הללו שנמשכו בעולם הלזה של ליל פסח, שבעולם הלזה נשתלחו בני"י לגמרי ממצרים, אבל כשבאו ימי הספירה, אשר בו עוסקין כבר בתיקונים חדשים ובעולמות חדשים, שבעולמות הללו ישנו פרעה חדשה, וגם דרגא חדשה של ישראל, נעשה שוב קטנות המוחין, והוצרכו שוב להמשיך מוחין חדשים, כי לא היה להם עוד המוחין של ליל פסח, וממילא נגרם שוב אחיזה לפרעה, ולכן אמר מה זאת עשינו כי שילחנו את ישראל, כי זהו כבר פרעה אחרת ולא הוא הפרעה של מצרים, וכן נעשה דרגא אחרת של ישראל, ונמשכו מוחין אחרים,

שרשית של הסט"א, וכן מצרים בכלל הוא גלות השורשי, וממנו כבר יצאנו ע"י התיקונים שרשיים אשר נמשכו בליל פסח ובשבוע הראשונה של ימי הספירה, ורק אח"כ ישנו עוד ענפים של פרעה, כענין שאר הע' אומות שהם ענפים ממצרים, וגם מהם צריכים לצאת, וע"ז ישנו שאר ימי הספירה שלא משתייך כלל לחזרה למצרים, אלא יש בהם נסיונות אחרים, כגון פרשה של מרה ומלחמת עמלק וכדו', שהם כולם נסיונות אשר צריכים לעבור בהם לפני מ"ת, שהוא עבודת שאר ימי הספירה. ולאחר מלחמת עמלק שנעשה גמר עבודת ימי הספירה, נעשו כלל"י מוכנים למ"ת, ומעתה הוא גמר היציאה ממצרים. והרי כי כל מה שנפעל בפנימיות, נפעל ג"כ בפשטות בהנהגה של כלל"י, שבליל פסח יצאו לגמרי ממצרים, ושוב התחילו ימי הספירה, והוצרכו לשבוע שלימה כדי לצאת שוב ממצרים, ואח"כ הוצרכו עוד תיקונים צדדיים אשר בשאר ימי הספירה, נסיונות של בטחון וכדו', עד שבאו למ"ת שאז היה כבר גמר היציאה ממצרים. ובכל שנה ושנה נפעלים אלו הענינים, לפי מצב הנשמות ותיקוני העולמות כנזכר.

הפסח, הוא עיקר ימי הספירה, באשר הוא משתייך למוח החכמה שהוא עיקר המוחין של הספירה, וכן נמשך בו החסד דאזיל עם כולו יומין, אשר משתייך רק לשבוע הראשונה של ימי הספירה שהוא חג הפסח [ומה שבוע הראשונה נשלם רק באחרון של פסח, מבואר באריה"ק כי הרושם של המוחין מגיע כבר בשביעי של פסח, ורק הגמר של המוחין נשלם באחרון של פסח, וא"כ בכלליות נחשב כאילו נשלם כבר השבוע הראשונה בשביעי של פסח], והרי כי בשבוע הראשונה נשלם כבר התיקון הכללי של כל ימי הספירה, כי מוח החכמה הוא עיקר המוחין כנזכר [באריה"ק יש סדר שלם של ימי הספירה, ומה שמבואר בסידורים סדר הז' מדות, הוא רק פרט אחת של סדר זו, אשר יש בו סדר שלם כעשר כוונות על ימי הספירה, ועיקר הכוונה שבהם הוא שבוע הראשונה הוא כנגד מוח החכמה], כי כולם בחכמה עשית, שהכל נפעל ע"י החכמה, ולזה אנו זוכין בשבוע הראשונה של חג הפסח, וכאשר נשלם תיקון הלז נעשה קרימ"ס, כי נשלם בזה איזה שלימות של ימי הספירה אשר גרם את קרימ"ס, ומעתה לאחר קרימ"ס לא יהיה לנו עוד שום עסק עם פרעה, כי פרעה הוא קלי'